

og Præstegaardskommissionen deri er enig, kan dette ske. Ja, der kan endogsaa blive mere tilbage, naar Forholdene taler derfor, og Menighedsraadet er stemt derfor, og Præstegaardskommissionen anbefaler det.

Ved Udstykningen har vi fra Kirkeministeriets Side saa nøje som muligt holdt os Lovens Bestemmelser efterrettelige. Hvis Præstegaardskommissionen og Menighedsraadet ikke har været enige om, hvor meget der skulde holdes tilbage, har vi holdt os saa nøje op ad Lovens Ord som muligt, og i de Tilfælde, hvor Præstegaardskommissionen og Menighedsraadene vel har været enige, men vi har ment, der blev holdt for meget tilbage, dør har vi efter Raadførelse med Jordlovskommissionen søgt at komme til det Resultat, der ligger Lovens Ord og Aand nærmest. Men det kan ikke nytte, at man gaar ud fra, at Loven er givet saadan, at Menighedsraadene og Præstegaardskommissionen ingen Indflydelse har paa, om der overhovedet skal være nogen Præstegaardsjord tilbage ved Præstegaardene eller ikke.

Det ærede Medlem Hr. Olufson mente, at Kirkeministeriet skulde udsende et Cirkulære til Menighedsraadene, hvori der skulde fortælles disse, at de Love, som Rigsdagen gav, skulde de holde sig efterrettelige. Noget saadant anser jeg ikke blot for overflødigt, men ogsaa for skadeligt; thi Menighedsraadene har deres Ret efter Loven — de lige saa vel som vi andre. Jeg anser det for lige saa overflødigt at udsende et saadant Cirkulære til Menighedsraadene som at holde en Tale her paa Rigsdagen om, at de Love, vi giver, skal vi holde os efterrettelige. Det er jo for Resten sagt en Gang her i Rigsdagen, at Lov er Lov, og Lov skal holdes.

Det ærede Medlem Hr. S. C. Nørgaard talte om Forholdet med Organisterne, deres Honorarer m. v. Det er et Spørgsmaal, som jeg tror, han rettest maa faa Stiftsøvrighedens Afgørelse af, og hvis den ikke er tilfredsstillende, maa man henvende sig til Kirkeministerien.

Det ærede Medlem Hr. Kammersgaard talte om et Udhus med Grisesti, som der var ført en urimelig lang Brevveksling frem og tilbage om. Jeg er det ærede Medlem overordentlig taknemmelig for det Eksempel, han dør har fremdraget; jeg vil dog betro ham, at jeg vilde være i Stand til at fremsætte andre Eksempler, som er lige saa grelle om ikke værre. Jeg takker imidlertid det ærede Medlem, fordi han har ført det frem. Efter mit Skøn er det noget overordentlig urimeligt, at man sætter Kirkeministeriet til at skulle passe alle de, jeg

havde nær sagt, ubetydelige Smaating, som skal foretages rundt omkring ved Præstegaarde og Præstegaardsbygninger, ved Avlingen o. s. v. Det er en Centralisation, som medfører overordentlig meget Skriverseri, og jeg kan godt sige ogsaa Hovedbrud. Det gaar saa vidt, at man faar Skrivelser ind om, at et Syn har været afholdt, og der er anket over forskellige Ting, som skal udføres, endogsaa saa smaa Ting som at gøre en Kækkelovnslaage i Stand. Den Slags Ting finder jeg er ikke noget, man skal sætte Centraladministrationen til at spille sin Tid med, lige saa lidt som over en Grisesti eller over et Udhus i det hele eller et Havegærde eller Buskadser i Haven eller over, hvor meget Møg der skal køres ud paa den Mark, som er blevet tilbage.

Alle den Slags Sager maa vi efter min Mening ved den kommende Lovgivning sørge for at faa lagt hen til Menighedsraadene og de stedlige Syn. De kan klare det langt bedre og sikkert ogsaa langt billigere, og saa kan vi ogsaa spare en Mængde af Papir og Blæk og Ærgrelser med, for det er en Selvfølge, at det for det første ærgrer de Mennesker ude i Landet, som skal have Besked og staa og skal have Sagerne lavet, skal have Grisestien bygget, at de ikke kan faa Besked, og naar de saa i deres Ærgrelse gør det hele alligevel, inden Beskeden kommer, ja, saa ærgrer vi os inde i Ministeriet, naar vi hører, at det hele er lavet, inden de faar vort Brev. Men efter de Udtalelser, det ærede Medlem er kommet med, forventer jeg hans Medhjælp og hans gode Medhjælp, da jeg ved, han interesserer sig for disse Sager, til at komme ind paa en anden Ordning ved den kommende Lovgivning.

Jeg tror ikke, Præsterne har nogen Grund til at ængstes ved Tanken om, at Menighedsraadene skal tage sig af Præstegaardene og deres Haver og Jordtilliggende; thi Præsterne behøver blot som Medlemmer af Skolekommissionerne at se paa de Skolehuse, som de skal møde op i til de aarlige Eksaminer og til andre Tider af Aaret. Disse Skolehuse holdes ved lige og paa Fode af Befolkningen selv ved Sogneraadets Foranstaltning, og de er mange Steder langt prægtigere og ogsaa langt solidere bygget end Præstegaardene, men ganske vist ogsaa de fleste Steder meget dyrere. Præstegaardene er mange Steder holdt meget daarligt og tarveligt ved lige; de nye Præstegaarde, som vi nu er nødt til at opføre i de gamles Sted, bliver selvfølgelig baade smukkere og bedre, men de er desværre heller ikke billige. Forholdet med Præste-